

ӘЛІПБИТОП

М	Ө	Н	Ж	Е	Р	Б	І	П	Р	А
Е	Е	Д	К	А	П	И	С	К	А	Т
Н	Ң	І	И	У	И	Л	Ә	Е	П	А
Ш	Б	Р	Е	Т	Т	І	К	Р	Қ	Қ
І	Е	І	Л	Е	А	К	У	Л	А	Ш
К	К	С	І	К	Л	Е	Т	І	К	А

Үй тапсырмасын тексеру.

Ақша

- Ол әмбебап тауар
- **Ақша** - бұл маңызды макроэкономикалық категория, ол арқылы инфляциялық үрдістер, циклдық тербелістер, экономиканың тепе-теңдікке жету механизмдері, тауарлық және ақшалық нарықтар жұмысының келістірілуі және тағы басқа сұрақтар талданады
- **Ақша** - айырбас құралы ретінде барлық адамдармен қабылданатын және басқа тауарларды (қызметтерді) бағалауға қызмет ететін кезкелген тауар немесе символ.
- **Ақша** тауар өндірісі мен тауар айырбасының тарихи дамуы нәтижесінде пайда болды. Алғашқы кезде бір еңбек өнімі екінші еңбек өніміне тікелей айырбасталды.

Ақшаның даму тарихынан

HISTORY

Әр уақыттарда және дүниенің түрлі бөліктерінде адамдар ақша ретінде әр түрлі тауарларды – астық, мал, қымбат тастар және металдарды пайдаланды. Ұзақ уақыттар бойы ақша есебінде алтын және күміс жүрді. Қымбат металдардың физикалық қасиеттері (біртектілігі, мықтылығы, құндылығы) ақша атқаруға тиісті талаптарды толық ақтады. Сондай-ақ металл ақшалардың маңызды қасиеттерінің бірі – оларды бөлуге болытын еді. Қымбат металдар, көлемі қандай болса да, өзінің пайдалы қасиеттері мен құндылығын жоғалтпайды. Құнды металдың белгілі бір көлемінің сақталуына мемлекеттік кепілдік ететін алтын және күміс теңгелер пайда болды. Соңғы ғасырларда алтын және күміс теңгелердің орнына қағаз ақшалар жүре бастады. Қағаз ақшаның құны алтынмен кепілденді және олар алтынға еркін айырбасталды.

Монета сөзінің шығуын римдіктердің жүрегі саналатын шіркеу құдайы Юнона-Монета есімімен байланыстырады, яғни сол шіркеуден берілген ақшалай қаражаттың көмегімен римдердің эфир ханы Пиррмен соғыста (б.э.д. 275 ж.) жеңіске жеткендігі туралы аңыз бар. «Монета» сөзі латынша «monere» — «кеңес беремін, көңіліңнен шығамын» дегенді білдіреді. Алғашқы монеталар б.з.б VII ғ. Ертедегі Қытайда және Ертедегі Лидия мемлекетінде пайда болды. Металл ақшаларға: мыстан, күмістен және алтыннан жасалғандары жатады. Металл ақшалар әр түрлі нысанда болған. Монета түріндегі нысаны — бұл олардың соңғы нысаны. Монетаның бет жағы — аверс, артқы жағы — реверс және жаны — гурт деп аталады.

Ақша қызметі

Құн өлшемі

Дүкен сөресіндегі баға

Қор жинау құралы

Жинақ банкіндегі
салым

Айналым

құралы

Нанды сатап алу

Төлем құралы

Қоғамдық көлікті
пайдаланғаныңыз үшін
төлем

Дүниежүзілік ақша

Дүниежүзілік ақшалар
интернационалдық құн өлшемі,
халықаралық төлем және сатып
алу құралы ретінде қызмет етеді.

Валютаның конвертілігі – ел валютасының шете елдің валютасына ауыстырылу мүмкіндігі.

- Тауар шаруашылығының кеңеюі, шаруашылық байланыстардың интернационалдануы дүниежүзілік нарықтың пайда болуы дүниежүзілік ақшалар қызметінің пайда болуына себеп болды. Дүниежүзілік ақшалар интернационалдық құн өлшемі, халықаралық төлем және сатып алу құралы ретінде қызмет етеді. Бұл қызметті толық бағалы ақшалар, ал кейіннен нағыз ақшалар атқарды.
- 1867 жылы Париж келісімі дүниежүзілік ақша қызметін алтынға бекітті.

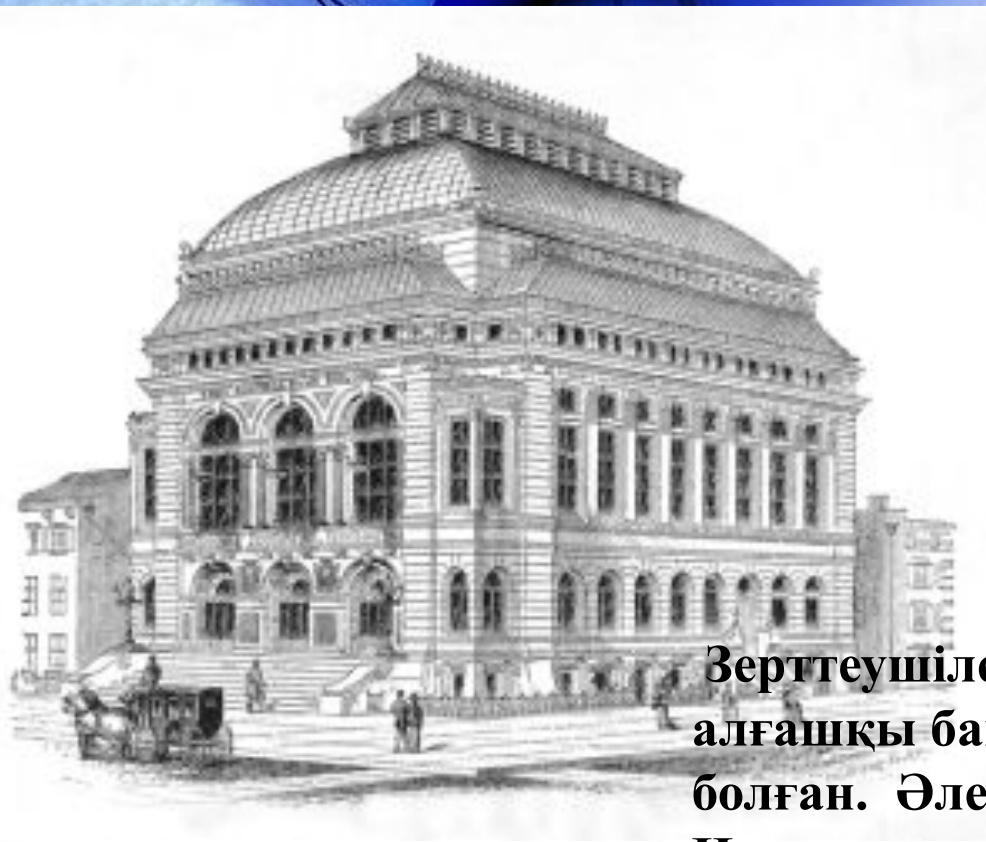
Банктер уақытша пайдаланылмай тұрған бос ақша қаражаттарын өзіне жинақтау, клиенттерге есепшот ашып, кассалық қызмет көрсету, қысқа және ұзақ мерзімге несие беру, инвестициялық қызмет атқару (ұзақ мерзімді күрделі шығындарды қаржыландыру, құнды қағаздар шығару) т.с.с қызметтерді атқаратын ұйым. Банк жүргізетін операциялар пассивті (ресурстарды банктегі есепшотқа енгізу) және активті (Банк ресурстарын орналастыру) болып бөлінеді. Негізгі пассивті операциялардың қатарына Банктің өзіндік капиталы (жарғылық қор, резервтік қор), депозиттер қабылдау және банкаралық ақша пиасасынан (рыногынан) қосымша ресурстар алу жатса, ал, негізгі активті операцияларға банкаралық кредит беру, инвестициялық (тікелей және портфельді) қаржы бөлу, т.б. жатады.

БАНКТЕРДІҢ ҚЫЗМЕТТЕРІ

Несие беруде және төлемдерде делдалдық ету.

**Ақшалай табыс пен жинақ ақша бөлігін капиталға
айналдыру.**

**Айналымның несиелік қаржысын (вексельдер, чектер,
банкноттар) жасау.**

Зерттеушілердің тұжырымы бойынша алғашқы банк Италия мемлекетінде пайда болған. Әлемдегі ең ежелгі жеке банк Италия мемлекетінің Венеция қаласында 1157 жылы ашылған герцог Виталистің банкі болып есептеледі. Ал мемлекеттік алғашқы банк болып 1407 жылы ашылған Генуялық “Банк Сан-Джорджо ” банкі. Ол да Италия мемлекетінің қаласы.

«Монте деи Паски» ең ежелгі банк.

27.02.1472 ж құрылған.
Қазіргі таңда жұмыс
істейтін "Banca Monte
dei Paschi di Siena"
банк. Италия.

1472 жылғы
банк
келісімшарты.

ПЕРВЫЙ В СТРАНЕ

КООПЕРАТИВНЫЙ БАНК СОЗДАН В ЧИМКЕНТЕ

Устав первого в стране кооперативного банка зарегистрирован на днях в Госбанке СССР. Название его — «Союз-банк», он создан Чимкентским областным объединением кооперативов «Союз».

чем, чем расчетливее и эффективнее будут использоваться средства банка, тем крепче будет финансовое положение «Союз-банка», тем более высокий процент он сможет выплачивать по вкладам.

Немаловажно и то, что кооперативные банки будут свободны от излишних регламентаций, которые осложняли взаимоотношения ныне действующих кредитных учреждений. Им дано право самостоятельно определять и процентные ставки.

Как рассказали председатель «Союза» Л. Соломин и председатель «Союз-банка» Э. Бектаев, сначала средства банка будут вкладываться в те кооперативы и проекты, которые позволят быстрее получать высокую отдачу, а в дальнейшем будут кредитоваться и разработки рискованные, но сулящие в случае успеха хорошую прибыль. Тем же самым положе-

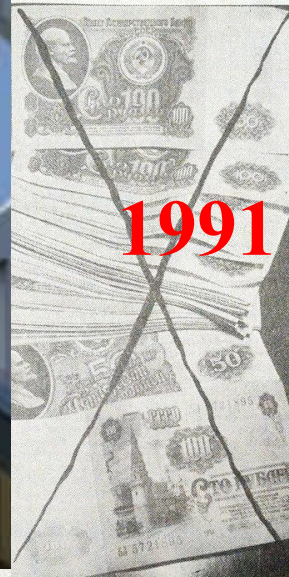
ликанского банка Госбанка СССР Б. Д. Рябов:

— Создание в Чимкенте первого в стране кооперативного банка характеризует новое направление в развитии банковской системы. Ныне взят курс на формирование не только специализированных, но и коммерческих, акционерных банков. Они будут способствовать развитию экономики республики, в их деятельности мы видим большие перспективы и всячески поддерживаем новое начинание. Эти хозяйственные органы могут самостоятельно решать вопросы кредитования своих кооперативных и других предприятий. Они послужат укреплению товарно-денежного обращения. Словом, инициатива чимкентцев сулит немало выгод как пайщикам и вкладчикам, так и всем потребителям товаров и услуг, предоставляемых кооперативами. Добавлю, что уже подготовлен и рассматривается вопрос

КАЗАКСТАНДАҒЫ БАНК ЖҮЙЕСІНІҢ ҚҰРЫЛУЫНДАҒЫ ТАРИХИ ҮШ КЕЗЕН РУБЛЬ В НОКДАУНЕ. НАРОД, ПОХОЖЕ, ТАМ ЖЕ

1988 жыл

1991 - 1992 жыл

Постановление Верховного Совета Казахской ССР О введении в действие Закона Казахской ССР «О банках и банковской деятельности в Казахской ССР»

Верховный Совет Казахской Советской Социалистической Республики постановляет:

1. Ввести в действие Закон Казахской ССР «О банках и банковской деятельности в Казахской ССР» с момента его опубликования.

2. Преобразовать Казахский республиканский банк Госбанка СССР в Государственный банк Казахской ССР.

3. Подчинить Госбанку Казахской ССР Казахское республиканское управление инкассации и перевозки ценностей, вычислительные центры Госбанка СССР и филиалы

центрального хранилища при Госбанке СССР на территории республики, Алма-Атинский и Карагандинский учетно-кредитные техникумы.

4. Госбанку Казахской ССР передать в ведение, а также основные и оборотные активы, произведенные по состоянию на 1 октября 1990 года.

5. Разрешить Госбанку Казахской ССР применить к центральному аппарату действие постановления Совета Министров СССР от 29 сентября 1989 г. № 803 «О совершенствовании оплаты труда работников аппарата органов госу-

дарственного управления» в части оплаты труда работников аппарата правления Госбанка СССР.

6. Госбанку Казахской ССР в трехмесячный срок разработать и представить на утверждение Верховному Совету Казахской ССР устав Госбанка Казахской ССР.

7. Госбанку Казахской ССР разработать и утвердить положения и инструкции, необходимые для реализации своих функций.

8. Сохранить до заключения

нового Союзного договора установленные действующим законодательством СССР:

регулирование Госбанком СССР денежного обращения; порядок выдачи банками ссуд и осуществления расчетов.

9. Кабинету Министров Казахской ССР осуществлять необходимые мероприятия, связанные с реорганизацией государственных специализированных банков в Казахской ССР и образованием на их основе коммерческих банков.

Председатель Верховного Совета Казахской ССР
Е. АСАНБАЕВ.

РЕСП

**Қазақстандағы банк
жүйесі.**

Екі деңгейлі.

**Бірінші деңгей – орталық
банк.**

**Екінші деңгей –
коммерциялық банк.**

ҚР – да орталық банк –

Қазақстан

**Республикасының Ұлттық
Банкі.**

ҮЙ ТАПСЫРМАСЫ

- Дәрісті оқып келу;
- «Электронды ақша» тақырыбына 5 слайдтық презентация жасап келу.

